

Bevezető

A Médiatudományi Kutatócsoport 2012 júliusában jött létre a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság együttműködése nyomán. Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontja keretében megalakuló csoport azt tűzte ki célul, hogy a szólás- és sajtószabadság mindig időszerű, Magyarországon is aktuális szakmai vitáihoz a médiatudomány, és különösen a médiajog egyes kérdéseinek részletes elemzésével járul hozzá.

A kutatócsoport 2013-ban kezdte meg „Az európai médiajogi gondolkodás alapjai, különös tekintettel a szólásszabadság egyes kérdéseire” című kutatási programját. A kutatási program több, elkülönülő jogterületen zajló kutatást fog össze. Ez a sokszínű megközelítés azt kísérli meg körüljárni, hogy miben állnak az európai médiajogi gondolkodás alapjai, a felmerülő kérdésekkel kapcsolatban milyen megoldási modellek azonosíthatók, mi az európai szabályozások valamennyi országban azonosítható „közös minimuma”, illetve létezik-e „legjobb gyakorlat” ezekben a kérdésekben, és ha igen, mi tekinthető annak? Az európai megközelítések azonosításán túl természetesen fontos lehet az Egyesült Államok, illetve esetleg más, európai nézőpontból is releváns jogrendszerek (pl. Kanada, Ausztrália stb.), valamint a különböző jogrendszerek egymásra hatásának vizsgálata is. Fontos kiemelni azt is, hogy az „európai jogi gondolkodás” alatt nem elsősorban az Európai Unió jogrendjének vizsgálatát, hanem a közös európai jogi hagyomány egyes elemeit, részterületeit értjük.

A kutatási programba magyar kutatók mellett külföldi szerzők, kutatók is bekapcsolódtak. A program eredményeit a kutatócsoport külön – magyar és angol nyelvű – kiadványokban jelenteti meg. Jelen kötet már a sokadik a sorban (l. többek között: *Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején* [1. kötet, 2014], *A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban* [2014], *Media Freedom and Regulation in the New Media World* [2014], *Comparative Perspectives on the Fundamental Freedom of Expression* [2015]).

Ez a kötet tehát folytatása a hasonló címmel megjelent 2014-es elődjének, ahhoz hasonlóan terjedelmét tekintve is vaskos, szerzőgárdájában sokszínű, tematikájában szerteágazó. A szerkesztők szándéka ezúttal is az volt, hogy a tanulmányok e gyűjteménye ezzel a sokféleséggel járuljon hozzá a közös európai vitáinkhoz,

amelyeket a médiaszabályozás és a szólásszabadság kérdései felől folytatunk. A tanulmányok egy-egy probléma pillanatképét rögzítik, amely talán néhány év múlva, a szabályozás és a gyakorlat folyamatos formálódása miatt már nem lesz egészen éles, de a cikkekben szereplő fontos elméleti alapvetések és mélyreható elemzések meggyőződésünk szerint hosszabb távon is útmutatóul szolgálhatnak egy-egy kérdésben.

A szólásszabadság és a médiaszabályozás vitái jellegüknél fogva talán nem is lezárhatók, fundamentumainak hosszú távon érvényes azonosítása is időigényes és fáradságos feladat. Ne feledjük el, hogy a magyar történelemben még soha nem volt olyan hosszú és békés időszak, amikor a sajtószabadságról szabadon lehetett gondolkodni és írni, mint az 1989-es rendszerváltozás óta eltelt negyedszázad; de összességében, történelmi távlatban ez mégis csak rövid idő, ami nem elegendő arra, hogy a jogi kultúra évszázados lemaradást dolgozzon le, ráadásul egy olyan korban, amikor a médiavilág korábbi alapvetései is rendkívüli gyorsasággal kérdőjeleződnek meg, illetve változnak. Ebben az időben számos tekintetben előrelépünk az alkotmányos sajtószabadság alapjainak és részleteinek kidolgozása terén, de bőven maradt még megvitatni és kiérlelni való. Ez a kötet egy apró hozzájárulás kíván lenni mindehhez, ezért ajánljuk olvasásra és szakmai megvitatásra a benne foglalt tanulmányokat.

Budapest, 2015. szeptember

A szerkesztők